Motion till riksdagen 1986/87:T532

Upprustning och utveckling av järnvägsnätet i Norrland

Ett väl fungerande järnvägsnät är, inte minst för Norrland, av avgörande betydelse ur regionalpolitisk synpunkt och för att ge service till företag och enskilda samt av beredskapsskäl.

För utveckling av Norrland och för tillvaratagande av denna landsdels förutsättningar finns därför mycket starka skäl för att på olika sätt satsa på att förbättra järnvägstrafiken. Utöver regionalpolitiska skäl talar även miljö- och energihushållningsskäl för att stimulera utnyttjande av järnvägstransporter, inte minst med tanke på att järnvägstransporter är energisnålare än landsvägstransporter.

Som "hela svenska folkets järnväg" är järnvägarna en väsentlig del av samhällsservicen och – om järnvägstrafiken är väl fungerande och prisutjämnande – ett viktigt bidrag till att göra Sverige "rundare" ur kommunikationssynpunkt.

I denna motion vill vi ta upp frågor om vikten av att – förutom genomförande av planerad upprustning av norra stambanan delen Ånge–Boden – även inlandsbanan och tvärförbindelserna i Norrland utvecklas såväl tekniskt som servicemässigt.

Norra stambanan är en pulsåder för Norrlands kommunikationer. De pågående och planerade investeringarna på sträckan Ånge–Boden är därför av allra största betydelse för att för framtiden få en väl fungerande järnvägstrafik i Norrland.

Dubbelspåret Ånge–Bräcke, spårupprustning på flera andra sträckor, nya mötesstationer och möjlighet för tåg att mötas på stationer utan att stanna samt förstärkning av kraftförsörjningen är åtgärder som avser att ge norra stambanan samma standard som banorna i södra och mellersta Sverige.

Vi vill här betona vikten av att erforderliga anslag beviljas så att den planerade upprustningen verkligen kommer till stånd inom den tid som avsetts. Det vore mycket olyckligt om någon del av projektet försenas eller avbryts. Så t. ex. är det angeläget att dubbelspårsbyggandet mellan Ånge och Bräcke kan genomföras enligt planerna och utan avbrott.

Denna upprustning av norra stambanan är en av förutsättningarna för fungerande järnvägstransporter. Men även övriga befintliga järnvägar och deras standard och trafik är av avgörande betydelse för järnvägen skall kunna fylla sina uppgifter i vårt samhälle och ta hand om en större andel av både gods- och persontrafik.

Det är därför av största betydelse att både inlandsbanan och tvärförbindel-

serna mellan kusten och stambanan samt mellan stambanan och inlandsbanan upprustas. Det gäller härvid inte endast upprustning av banor utan även den service och de förutsättningar järnvägen kan ge. Härigenom kan flera orter i Norrland få möjlighet till direkta godstransporter och persontrafik, vilket är av stor betydelse både för dem som nu är verksamma inom dessa regioner och för att kunna lokalisera nya verksamheter dit.

När det gäller service och dylikt finns många angelägna åtgärder som behöver vidtas.

Standarden på vagnarna och servicen i dem och därmed komforten för de resande bör vara motsvarande i Norrland som i övriga delar av landet. Det får inte vara så att den sämsta vagnsparken skall användas i den del av landet där avstånden är störst.

Vidare bör anslutningstrafiken beaktas. Denna måste i högre grad än hittills koordineras så att vi får en väl fungerande järnvägstrafik som verkligen kan utnyttjas av de flesta och som framgångsrikt kan konkurrera med andra transportmöjligheter. På motsvarande sätt är de antal platser som tågen stannar på en förutsättning för såväl persontrafik som godstransporter.

Att skapa ett miljövänligare och mer energibesparande trafiksystem samt ur kommunikationssynpunkt större utjämning i vårt land är viktiga strävanden. Ett utvecklat järnvägsnät med solidariskt och regionalpolitiskt påverkbar prissättning kan i hög grad bidra härtill.

Det är därför mycket viktigt att konkurrensförhållandet mellan SJ och landsvägstrafiken är sådant att de arbetar på lika villkor om satsningen på järnvägarna skall kunna bära sig.

SJ har en stor del av godstrafiken till och från Norrland när det gäller de större kunderna. Men SJ:s verksamhet får enligt vår mening inte begränsas till dessa stora kunder utan måste även inriktas på att så långt som möjligt få även de något mindre kundernas transporter från landsväg till järnväg. Man bör även eftersträva att utnyttja järnväg för styckegods och postbefordran.

Det är viktigt att järnvägen kan fortsätta att vara dominerande när det gäller långväga tunga godstransporter men dessutom bör det med fungerande järnvägsnät och fungerande järnvägstrafik vara möjligt att kunna ta över den del av nuvarande landsvägstransporter till järnväg.

Inlandsbanan har en alldeles speciell betydelse för de inre delarna av norra Sverige. I stället för avveckling behövs här en utveckling för att underlätta såväl boende som näringsverksamhet och service samt turism inom detta till ytan väldiga område.

När upprustning av inlandsbanan bedöms måste också beredskapssynpunkterna väga synnerligen tungt, eftersom denna bana – liksom stambanan – är av avgörande betydelse för livsnödvändiga transporter till norra Sverige i händelse av kris- eller krigsförhållanden.

Vissa beräkningar har tolkats så att det är risk för att det i framtiden inte skulle bli vidare omfattande persontrafik norr om Sundsvall–Ånge–Östersund. Vi finner anledning betona att det är nödvändigt att i stället förbättra förutsättningarna för persontrafik norr om dess orter. Med bättre banor, som bl. a. efter kurvrätningar möjliggör snabbare trafik, med bättre service och med bättre anslutningsmöjligheter bör persontrafiken ha en framtid även i mellersta och övre Norrland.

Vi har i denna motion endast mycket kortfattat berört vikten av utveckling av stambanan, inlandsbanan och tvärförbindelserna för att järnvägen skall kunna fylla sina viktiga uppgifter och bidra till vidmakthållande och expansion av boende, arbetstillfällen och service i norra Sverige.

Det är mycket viktigt att upprustningen av norra stambanan påbörjats och det är viktigt att det kan genomföras planenligt. Men dessutom fordras enligt vår mening även stora satsningar på upprustning av även övriga järnvägar inom området så att transportmöjligheter och service m. m. blir sådana att järnvägen kan bidra till en nödvändig regionalpolitisk utveckling.

Riksdagen bör enligt vår mening mot bakgrund av de många olika skäl som talar för tillskapande av en väl fungerande järnvägstrafik i Norrland genom ett uttalande fastslå nödvändigheten av att

- genomföra planerade investeringsprogram för norra stambanan utan senareläggande
- upprusta inlandsbanan och tvärförbindelserna i Norrland
- få fungerande anslutningstrafik
- service- och prissättningsfrågorna beaktas
- upprustningen medger snabbare transporter
- konkurrensförhållanden mellan olika trafikslag blir rättvisa
- beredskapshänsyn beaktas vid överväganden om de norrländska järnvägarna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om upprustning och utveckling av det norrländska järnvägsnätet samt förbättrade förutsättningar för järnvägstrafik.

Stockholm den 27 januari 1987

Martin Olsson (c)

Karin Israelsson (c) *Nils G. Åsling (c)*

P.-O. Eriksson (c)